DOMSTOLENS DOM
AF 12. DECEMBER 1973 [1]

Otto Witt KG
mod Hauptzollamt Hamburg-Ericus
(anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af Finanzgericht Hamburg)

»Rensdyrkød«

Sag 149/73

Sammendrag

1. Fælles toldtarif — Varebetegnelse — Produkters ensartethed — Differentieret behandling — Mulighed

2. Fælles toldtarif — Varebetegnelse — Fortolkning — Forklarende bemærkninger — Klare bestemmelser i tariffen — Ændring — Utilstedelighed

3. Fælles toldtarif — Varebeskrivelse — Vildt i underposition 02.04-B

1. Manglen på karakteristiske træk og objektive kendetegn ved de to produkter, som gør det muligt at skelne dem fra hinanden ved fortoldningen, kan ikke udelukke en differentieret behandling på grundlag af andre objektive faktorer, som kan dokumenteres ved fortoldningen, for eksempel ved hjælp af oprindelsescertifikater.

2. De forklarende bemærkninger til den fælles toldtarif kan, selv om de udgør et vigtigt fortolkningsbidrag i alle tilfælde, hvor tariffens bestemmelser giver anledning til tvivl, ikke ændre de af bemærkningerne, hvis mening og rækkevidde er tilstrækkelig sikker.

3. Udtrykket »vildt« i underposition 02.04 B i den fælles toldtarif af 1970 skal fortolkes således, at det omfatter de dyr, som lever i vild tilstand og kan jages.

I sag nr. 149/73

angående en anmodning til Domstolen i henhold til EØF-traktatens artikel 177 fra Finanzgericht Hamburg om i den sag, som verserer for den nævnte ret mellem

1 — Processprog: Tysk.

OTTO WITT KG, Stelle,

og

HAUPTZOLLAMT HAMBURG-ERICUS,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af begrebet »vildt« i teksten til toldposition 02.04 B i den fælles toldtarif,

afsiger

DOMSTOLEN

sammensat af: R. Lecourt, præsident, M. Sørensen (refererende), afdelingsformand, R. Monaco, J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore, H. Kutscher og C. Ó Dálaigh, dommere,

generaladvokat: A. Trabucchi
justitssekretær: A. Van Houtte

følgende

DOM

Faktiske og retlige omstændigheder

A — Over sagens faktiske omstændigheder, genstanden for anmodningen og parternes indlæg er der udarbejdet følgende rapport til retsmødet:

I — Sagsfremstilling og retsforhandlingernes forløb

1. Den udgave af den fælles toldtarif, som var gældende i 1970, indeholdt følgende positioner:

»02.04: Andet kød og spiseligt slagteaffald, fersk, kølet eller frosset:

A. .....
B. Varer af vildt
C. Andre varer
I. .....
II. .....
III. I andre tilfælde«.

Kommissionen har i sine forklarende bemærkninger til den fælles toldtarif udtalt sig således om underposition 02.04 B:

»Det bemærkes, at rener betragtes som »husdyr«. Deres kød og slagteaffald er således udelukket fra denne underposition og skal henføres under underposition 02.04 C III.«

2. Fra februar til oktober 1970 importerede firmaet Witt frosset kød af karibou hidrørende fra Grønland til Fællesskabet.

Det tyske toldvæsen besluttede at henføre de importerede varer under underposition 02.04 C III i den dagældende fælles toldtarif, idet det betragtede varerne som kød af ren, og idet det henviste til den ovennævnte forklarende bemærkning.

Firmaet, som skønnede at underposition 02.04 B skulle finde anvendelse, indbragte sagen for Finanzgericht Hamburg.

3. Denne instans besluttede at udsætte sagen og at anmode Domstolen om i henhold til EØF-traktatens artikel 177 præjudicielt at træffe afgørelse om følgende spørgsmål:

»a) Hvilke kriterier er afgørende for fortolkningen af begrebet »vildt« i teksten til toldposition 02.04 B i den fælles toldtarif af 1970?

b) Kræves det navnlig, at der ifølge de nationale retsforskrifter i oprindelseslandet må drives jagt på dyrene, eller er det tilstrækkeligt, at dyrene lever i frihed og nedlægges under jagt?«

4. I begrundelsen for henvisningskendelsen har Finanzgericht især udtalt:

»Ifølge parternes erklæringer og især ifølge de af grønlandsministeriet i Danmark udstedte attester om sundhedskontrol stammer kødet fra vildtlevende karibous, der er blevet nedlagt under jagt.

. . . . . .

Uanset at de forklarende bemærkninger til De europæiske Fællesskabers toldtarif ikke binder domstolene, kan problemet vedrørende toldtarifering af kød af karibou kun løses, hvis de fritlevende karibous kan sidestilles med de rener, som omhandles i de forklarende bemærkninger. Den tvivl, som Finanzgericht nærer i så henseende, kan efter dennes opfattelse kun fjernes ved en fortolkning af begrebet »vildt« i toldposition 02.04 B i den fælles toldtarif af 1970.

Begrebet »vildt« er ikke utvetydigt. Ifølge Brockhaus (16. udgave, 1957) drejer det sig om den samlede betegnelse for pattedyr (hårvildt) og fugle (fjervildt), som kan jages. Denne definition anvender som kriterium den egenskab, at dyret kan jages (»Jagdbarkeit«). De forklarende bemærkninger til De europæiske Fællesskabers toldtarif taler ligeledes om dyr, der kan jages (bestemmelse 3). Hver medlemsstat har i sine retsforskrifter om jagt bestemt, hvilke dyr der udgør vildt, som kan jages . . . Det er desuagtet tvivlsomt, hvorvidt begrebet »vildt« i toldtariffen kan bestemmes ud fra retsforskrifterne om jagt i den importerende stat eller i Fællesskabet. Der findes faktisk dyrevarieteter, som hverken lever i det importerende land eller i noget andet område inden for Fællesskabet, således at der i disse lande heller ikke findes retsforskrifter om disse dyr; man må således gå ud fra retsforskrifter om jagt, som anvendes i oprindelseslandet, i det omfang sådanne forskrifter findes.

Det er dog muligt – uden henblik på retsforskrifterne om jagt — at forstå »vildt« som alle de dyr, der lever uafhængigt af mennesket, som fanges under jagt, og hvis kød er egnet til menneskeføde. Hvis man anerkender disse kriterier, bør det importerede kød af fritlevende karibous nedlagt under jagt henføres under toldposition 02.04 B. Det har følgelig ringe betydning at vide, om karibous hører til renerne«.

5. Finanzgericht's kendelse blev registreret på Domstolens justitskontor den 11. juli 1973.

I henhold til artikel 20 i protokollen vedrørende Statutten for Det europæiske økonomiske Fællesskab er der indgivet skriftlige indlæg den 20. september 1973 af Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, repræsenteret af dens juridiske rådgiver, Peter Kalbe, og den 1. oktober 1973 af firma Otto Witt, repræsenteret af Mielke, Mielke og Mielke, advokater i Hamburg.

Domstolen har på grundlag af den refererende dommers rapport og efter at ha-

ve hørt generaladvokaten besluttet at åbne den mundtlige forhandling uden forudgående bevisførelse.

II — Skriftlige indlæg afgivet til Domstolen

Kommissionen gør gældende, at underposition 02.04 C III, som tydeligt er bestemt til at spille rollen som »opsamlingsposition«, kun skal fastholdes i den foreliggende sag, hvis kød af karibou ikke kan betragtes som kød af vildt i underposition 02.04 B. Den mening, som fællesskabslovgiveren har villet tillægge ordet »vildt«, fremgår af de forklarende bemærkninger til den fælles toldtarif. Skønt disse forklarende bemærkninger ikke er bindende regler, udgør de i kraft af deres egenskab af kommentarer, der på retsgyldig måde giver udtryk for den mening, som fællesskabslovgiveren knytter til en bestemt affattelse, et vigtigt og »afgørende« grundlag for og middel til fortolkningen af tariffen (se dom af 8. december 1970, sag nr. 14/70 Bakels, Recueil 1970, s. 1001). Ved fortolkningen af udtrykket »vildt«, som det forstås i underposition 02.04 B, ville det være at underkende denne karakter ved de forklarende bemærkninger, hvis man frigjorde sig fra disse til fordel for en forståelse, som er inspireret af andre situationer og definitioner. Disse bemærkninger lyder for så vidt angår underposition 02.04 B således: »Denne underposition omfatter kød og spiseligt slagteaffald af hår- eller fjervildt, smh. nummer 01.06«. (3. bestemmelse). Imidlertid mener Kommissionen, at det alligevel er muligt at afstå fra en udtømmende definition af udtrykket »vildt«. Kommissionen henviser til, at rækkevidden af udtrykket »vildt« i de forklarende bestemmelser er umiddelbart afgrænset og præciseret ved den ovennævnte bemærkning om rener-ne.

Kommissionen mener, at den afgørende betydning af ordet »vildt« derfor er en følge af den mening, som Fællesskabet har tillagt ordet »ren«. »Rener« betragtes ikke som vildt, selv om karibous ifølge deres levevis også kan betegnes som vilde dyr efter den almindelige terminologi. Hvis karibous er »rener« i de forklarende bemærkningers forstand, hører deres kød under underposition 02.04 C III. Udtrykket »ren« kan have flere forskellige betydninger, idet det på den ene side tjener til at angive alle underafdelingerne af denne dyreart (genus rangifer) og på den anden side undertiden kun til at udskille deres europæiske former (rangifer tarandus) som underart af den nordamerikanske karibou (rangifer arcticus eller caribous). For at vide hvilken af de to betydninger, de forklarende bemærkninger lægger til grund, må man efter Kommissionens opfattelse gå ud fra, at valget af udtrykket »ren« i mindre grad er begrundet i subtiliteter inden for den zoologiske terminologi end i interessen i at skabe et brugbart udgangspunkt for toldvæsenets arbejde. Konstateringen i de forklarende bemærkninger, at rener er »husdyr«, er betydningsfuld. Herved henvises der til deres levevis, og da kun de europæiske arter indtil nu er tilstrækkeligt tæmmede til at kunne samles i hjorde og holdes i økonomisk øjemed, medens dette ikke gælder for karibous, kan man heraf udlede, at kun rener i ordets snævre betydning er omfattet, derimod ikke karibous. Imidlertid mener Kommissionen, at vægten af denne betragtning afsvækkes følelig, når man ser på muligheden for at anvende de opnåede resultater ved den praktiske anvendelse af den fælles toldtarif. De europæiske rener og karibous er ikke forskellige nok til, at det frosne kød af karibous kan skelnes fra kødet af europæisk ren, når det skal fortoldes. Man kan således ret nemt og uden risiko undgå den betydeligt højere told, som er fastsat for renkød, når man fortolder varen som kød af karibou.

Kommissionen drager den slutning, at man under hensyn til den almene betydning af det zoologiske udtryk »ren« og de praktiske muligheder for at sondre må forstå ordet »ren« i de forklarende

bemærkninger vidt, således at det omfatter alle arter, såvel rener som karibous.

Firmaet Witt fremhæver, at den nærværende sags udfald er af stor vigtighed for firmaet, idet de tyske myndigheder har forbudt firmaet at importere kød af karibou. Den væsentligste begrundelse, som er påberåbt til støtte for dette forbud, er, at karibous er rener og derfor ikke bør betragtes som vildt. I henhold til loven om kødkontrol er det imidlertid kun vildt, der ikke er underkastet de særlige bestemmelser, som denne lov fastsætter om import.

For så vidt angår den verserende sag gør firmaet gældende, at hverken det teoretiske udgangspunkt eller de påberåbte grunde til støtte for det tyske toldvæsens opfattelse kan stå for en nærmere prøvelse.

Efter firmaets opfattelse er allerede Hauptzollamts første forudsætning urigtig. Set fra et videnskabeligt zoologisk synspunkt kan karibous ikke sammenlignes med tamrener. Tværtimod skelner man videnskabeligt inden for varieteten »rangifer tarandus« (under familien »rangifer«) mellem forskellige undervarieteter. Mellem disse undervarieteter befinder sig blandt andre den nordeuropæiske ren (rangifer tarandus tarandus), den vestkanadiske ren eller karibouen (rangifer tarandus caribou) og karibouvarieteten fra de arktiske egne (rangifer tarandus arcticus). Der nordeuropæiske ren er den eneste blandt samtlige undervarieteter af varieteten rangifer tarandus, der er blevet tæmmet. Tamrenen og karibouen er således zoologisk set forskellige undervarieteter af familien rangifer.

For så vidt angår de forklarende bemærkninger til den fælles toldtarif gør firmaet gældende, at disse bemærkninger kun er tjenesteforskrifter for forbundstoldvæsenet uden bindende virkning over for tredjemand eller institutioner. Endvidere vil en anvendelse af denne forskrift på nationalt plan i den form, som følger af sagsøgtes fortolkning, udgøre en krænkelse af den fælles toldtarif og de almindelige overordnede fortolkningsbestemmelser. Sagsøgte bestrider i sine anbringender, at begrebet »vildt« i toldposition 02.04 B's forstand ikke skal underkastes en restriktiv eller skønsmæssig fortolkning gennem tjenesteforskrifter på nationalt plan. I denne sammenhæng tilføjer firmaet, at man i de forklarende bemærkninger kun vil betegne tamrenerne som husdyr. Man må formode, at forfatterne til de forklarende bemærkninger kun har tænkt på renen som et husdyr.

Firmaet mener, at det afgørende spørgsmål i den verserende sag er, hvorledes begrebet »vildt« i toldposition 02.04 B's forstand skal fortolkes. Efter firmaets opfattelse må man først og fremmest lægge vægt på det karakteristiske træk, at dyret lever i vild tilstand. Dette svarer til gængs sprogbrug og angiver afgrænsningen over for det modsatte begreb »husdyr«. I denne forstand lever alle dyr, som befindet sig i naturlig frihed og ikke under menneskets herredømme, i vild tilstand. Det forekommer velbegrundet ligeledes at tage hensyn til, hvorvidt kødet af det vildtlevende dyr hidrører fra jagt eller ej. Dette kriterium gør det muligt at nå en præcis afgrænsning af vildt i forhold til slagtekvæg.

Derimod forekommer den særegenhed, at dyret kan jages (»Jagdbarkeit«), mindre egnet til at præcisere begrebet vildt.

I øvrigt henviser firmaet til loven af 3. marts 1972 om ændring af loven om kødkontrol, som opstiller en sondring mellem »hårvildt, der lever i hjorde eller på anden vis under menneskets kontrol«, og »fjervildt, som nedlægges i frihed«. Efter firmaets opfattelse er karibouen, der lever i vild tilstand og jages, i motiverne klart beskrevet som vildt. Kun tamrenerne af undervarieteten »rangifer tarandus tarandus«, hvis kød hidrører fra slagtning, bør henføres under toldposition 02.04 C III, mens alle andre rener, og især karibous, bør betragtes som vildt i toldposition 02.04 B's forstand.

Virksomheden gør i øvrigt opmærksom på, at en position med mere specificeret varebetegnelse i henhold til punkterne 3 og 6 i de almindelige tariferingsbestemmelser vedrørende nomenklaturen i den

fælles toldtarif skal foretrækkes for positioner med mere almindelig varebeskrivelse. Der er ingen tvivl om, at »varer af vildt« er en mere specificeret betegnelse end »andre varer«.

Endelig henleder firmaet opmærksomheden på følgende forhold:

Hvis begrebet »ren« i de forklarende bestemmelser skulle fortolkes således, at det uden forskel omfatter alle rener af arten »rangifer tarandus« (hvad sagsøgte mener), ville denne fortolkning stride mod den klare tekst til toldposition 02.04 B, idet alle undervarieteter af varieteten »rangifer tarandus« principielt skulle betragtes som vildt, hvis man lægger vægt på de ovennævnte særlige egenskaber. Den eneste undtagelse ville være den nordeuropæiske tamren. Begrebet »ren« i de forklarende bestemmelser kan derfor kun omfatte den nordeuropæiske ren af undervarieteten »rangifer tarandus tarandus«, som er blevet et husdyr.

B — I tilslutning til den således gengivne rapport til retsmødet afvikledes den mundtlige forhandling. Mundtlige inldæg er afgivet af firmaet Witt og af Kommissionen i retsmødet den 14. november 1973.

Under den mundtlige forhandling hævdede repræsentanten for *firmaet Witt* for at imødegå Kommissionens argumentation, at man kan finde et tilstrækkeligt sikkert udgangspunkt for sondringen mellem kød af karibou og kød af tamren ved anvendelse af certifikater, der bevidner kødets oprindelse. Oprindelsescertifikater er velkendte til mange andre formål inden for kontrollen med import af varer.

Kommissionen svarede, at kravet om sådanne certifikater altid indebærer en risiko for svig, hvilket må undgås.

C — Generaladvokaten har fremsat sit forslag til afgørelse i retsmødet den 28. november 1973.

Præmisser

1 Ved kendelse af 18. juni 1973, indgået til Domstolens justitskontor den 11. juli 1973, har Finanzgericht Hamburg i henhold til EØF-traktatens artikel 177 stillet nogle spørgsmål vedrørende fortolkningen af begrebet »vildt« i underposition 02.04 B den fælles toldtarif af 1970;

det fremgår af henvisningskendelsen, at disse spørgsmål er blevet stillet i anledning af import til Fællesskabet af frosset kød af dyr, der har levet i vild tilstand og er blevet nedlagt under jagt;

det nationale toldvæsen, der skønnede, at det drejede sig om kød af ren, henførte varen, ikke under underposition 02.04 B (varer af vildt) i EØF's dagældende fælles toldtarif, men i dennes underposition 02.04 C III (andre varer, i andre tilfælde);

toldvæsenet har i den henseende henvist til de af Kommissionen offentliggjorte forklarende bemærkninger til den fælles toldtarif, ifølge hvilke rener

betragtes som husdyr, således at deres kød udelukkes fra underposition 02.04 B og skal tariferes i underposition 02.04 C III.

2 Den af Kommissionen fremsatte begrundelse for således at henføre alt kød af ren under den samme underposition uden at forbeholde muligheden for at behandle kød af vilde rener forskelligt fra kød af tamrener er, at der ikke findes karakteristiske træk og objektive kendetegn ved de to produkter, som gør det muligt at skelne dem fra hinanden ved fortoldningen;

denne lighed mellem produkterne kan imidlertid ikke udelukke en differentieret behandling på grundlag af andre objektive faktorer, som kan dokumenteres ved fortoldningen, for eksempel ved hjælp af oprindelsescertifikater.

3 De forklarende bemærkninger til den fælles toldtarif kan, selv om de udgør et vigtigt fortolkningsbidrag i alle tilfælde, hvor tariffens bestemmelser giver anledning til tvivl, ikke ændre de af bemærkningerne, hvis mening og rækkevidde er tilstrækkelig sikker;

udtrykket »vildt« i dettes almindelige betydning omhandler de grupper af dyr, der lever i vild tilstand og kan jages;

selv om toldvæsenet med rimelighed kan kræve bevis for vildtegenskaben hos dyr, hvis kød importøren deklarerer som hørende under underposition 02.04 B, kan de forklarende bemærkninger ikke, i modsætning til teksten til indholdet i den fælles toldtarif, bevirke, at enhver tariferingsforskel mellem kød af vilde og tamme dyr af samme art udlignes;

4 Svaret på de stillede spørgsmål må derfor være, at udtrykket »vildt« i underposition 02.04 B i den fælles toldtarif af 1970 skal fortolkes således, at det omfatter dyr, som lever i vild tilstand og kan jages.

Vedrørende sagsomkostningerne

5 De udgifter, som er afholdt af Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, der har indgivet indlæg til Domstolen, kan ikke godtgøres;

da retsforhandlingerne i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, som verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne.

På grundlag af disse præmisser,

under henvisning til procesdokumenterne,
efter at have hørt den refererende dommers rapport,
efter at have hørt de af Kommissionen for De europæiske Fællesskaber og af firmaet Witt afgivne mundtlige indlæg,
efter at have hørt generaladvokatens forslag til afgørelse,
under henvisning til Traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab, særlig dennes artikel 177,
under henvisning til forordning (EØF) nr. 950/68 om den fælles toldtarif,
under henvisning til protokollen vedrørende Statutten for De europæiske Fællesskabers Domstol, særlig dennes artikel 20,
under henvisning til procesreglementet for De europæiske Fællesskabers Domstol,

kender

DOMSTOLEN

idet den træffer afgørelse om de spørgsmål, som ved kendelse af 18. juni 1973 er forelagt den af Finanzgericht Hamburg, for ret:

Udtrykket »vildt« i underposition 02.04 B i den fælles toldtarif af 1970 skal fortolkes således, at det omfatter de dyr, som lever i vild tilstand og kan jages.

Lecourt Sørensen Monaco

Mertens de Wilmars Pescatore Kutscher Ó Dálaigh

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 12. december 1973.

A. Van Houtte
Justitssekretær

R. Lecourt
Præsident